

«'Αδελφοί! ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ περιστάσει μόνον ἔνδοξον θάνατον πρέπει νὰ εὐχώμεθα... Ἄν ἀποδάνωμεν ὡσπερ ἐκεῖνοι, ἐλεύσεται πιθανῶς ἡμέρα καθ' ἣν ἡ πατρίς θέλει συλλέξει τὰ ὀσῆα μας καὶ θέλει μεταφέρει αὐτὰ πρὸς ἐνταφιασμὸν εἰς τὴν κλασσικὴν γῆν τῶν προγόνων μας».

(Λόγοι του ἐν τῇ Μονῇ Σέκου).

ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ

«Οἱ δ' Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
 Ὀρθην, Ἥλώνην τε πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκὴν,
 τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
 υἱὸς Πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς».
 (Ὀμήρου Ἰλιάς, Β, 738 - 741)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Α'. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ὑπὸ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘ. ΤΣΟΥΦΗ

Λαμπραὶ καὶ ἐπιβλητικαί, ὡς ἔπρεπε, διεξήχθησαν ἐν ἀπάσαις ταῖς Θεσσαλικαῖς Μεγαλοπόλεσι αἱ ἑορταὶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας γενομένης κατὰ τὸ 1881. Ἡ Κυβέρνησις συναισθανομένη βαθέως τὴν ἀξίαν τοῦ γεγονότος ἀντιπροσωπεύθη ἀρκούντως κατ' αὐτάς διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτάς διὰ τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Γ. Κοινοβουλίας. Ἐν ταῖς ἑορταῖς ταύταις, αἵτινες διήρκεσαν ἐπὶ 10 ἡμέρας καθ' ὅλας τὰς πόλεις, οἱ Θεσσαλοὶ ἐξέφρασαν καὶ ἐξεδήλωσαν ποικιλοτρόπως τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτῶν, διότι οὐδόλως ὑστέρησαν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἰς ἅπαντὰ τὰ πεδία τοῦ πολιτισμοῦ, κατορθώσαντες ἐντὸς 50 ἐτῶν τὸ βάρος τριῶν ἐκστρατειῶν νὰ βαστάσωσι καὶ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς Θεσσαλίας νὰ κινήσωσι τοσοῦτον ἐπιμελῶς καὶ ἐπιτυχῶς, ὥστε οὐ μόνον τῆς δουλείας τῶν νὰ ἐξέλθωσι τῆς κτηματικῆς ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔργον τῶν Πανελλήνων ἀρκετὰ νὰ συμβάλωσιν, ὥστε τοὺς λόγους τῶν ὑποστηριζάντων τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς ἀρκετὰ νὰ ἐπαληθεύσωσι διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς Θεσσαλικῆς γῆς εἰς ἀληθῆ σιτοβολῶνα, χωρὶς νὰ παύσωσι καὶ τοὺς ἄλλους παραλλήλους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἱκανῶς νὰ θεραπεύσωσι, κατορθώσαντες ὥστε καὶ πόλεις ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς νὰ ἀναδείξωσιν οὐχὶ κατωτέρας τῶν ἄλλων ὁμοίων πόλεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ὑπερηφανείας ταύτης δικαιοματικῶς μετέσχε καὶ ὁ πληθυσμὸς, ὁ τὸ βορειότερον τῆς Θεσσαλίας μέρος κατοικῶν, οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος, — τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἣτις καλυπτομένη ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ ἱερωτέρου τῶν Ἑλληνικῶν ὀρέων Ὀλύμπου καὶ τῆς ὄροσειρᾶς τῶν Καμβουνίων, οὐ μόνον ἀμιγῆ τὸν Ἑλληνικὸν τῆς πληθυσμὸν διετήρησε, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς δυσκόλους χρόνους τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὑψηλὰ τὴν δόξαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἐκράτησε πρὸς δόξαν ὀλοκλήρου μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς Θεσσαλίας, ἣς μέρος ἀναπόσπαστον ἀνέκαθεν ἐπεζήτησε καὶ κατώρθωσε νὰ ἀποτελῆ συμβαλοῦσα καὶ αὐτὴ διὰ τῶν πόρων τῆς τῶν πλουσίων καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐν ὄπλοις καὶ τοῖς γράμμασι ἀναδειχθέντων αὐτῆς τέκνων εἰς τὴν ἀφίξιον

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘ. ΤΣΟΥΦΗΣ

Ἐλασσών: Ἡ μεγάλη μονότοξος γέφυρα τῆς κωμοπόλεως

ΕΡΓΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Τσαριτσάνη: Ἐνα γραφικὸ δρομάκι τῆς ἱστορικῆς κωμοπόλεως

τῆς ἱερᾶς στιγμῆς, τοῦ ἑορτασμοῦ μεθ' ἀπάντων τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου γεγονότος τῆς συμπληρώσεως 50)τίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας.

Β'. ΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΣΙΣ, ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ἡ ἐπαρχία Ἐλασσῶνος κατέχουσα τὴν ΒΔ. γωνίαν τῆς Θεσσαλίας, ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῆς δι' ὄροσειρᾶς ἀποκοπτομένης ἀπὸ τοῦ κυρίου κορμοῦ τοῦ Ὀλύμπου καὶ κατευθυνομένης πρὸς Νότον. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ κοιλάδας εὐφορωτάτας καὶ βουνοσειρᾶς ἀφθόνους, καταλλήλους διὰ τὴν θεραπείαν τῆς γεωργίας καὶ τὴν βοσκήν τῶν πολυπληθῶν καὶ ποικίλων αὐτῆς ζώων, δυναμένων ἐπαρκῶς οὐ μόνον τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς νὰ διαθρέψωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν γειτονικῶν αὐτῆς ἐπαρχιῶν νὰ καλύψωσιν. Εἰς τοῦτο τὰ μέγιστα συμβάλλουσιν ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους αὐτῆς καὶ οἱ διαρρέοντες αὐτὴν μικροὶ μὲν ἀλλὰ λίαν ἐπωφελεῖς ποταμοί, Τιταρήσιος πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τιταρίου, κοινῶς Σαραντάπορος, Ἐλασσωνίτικος καὶ Ζλιάννα, καὶ οἱ ἐνισχύοντες αὐτοὺς μικρότεροι, τὰ κοινῶς λεγόμενα Μάτια, ὡς τοῦ Κεφαλοβρύσου, τοῦ Δομενίκου καὶ τῶν Βουδιανῶν. Κατοικουμένη αὕτη ὑπὸ πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 32.000 κατ. παρουσιάζει Κοινότητα μεγάλης καὶ ἀξίας λόγου, δυναμένης νὰ παραβληθῶσι μὲ τὰς καλυτέρας τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἱστορίας τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομίας.

Γ'. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Ἡ ἐπαρχία Ἐλασσῶνος, ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων παρακολουθοῦσα πιστῶς τὴν ἐξέλιξιν τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας ἀπὸ πολιτικῆς, ἐθνολογικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀπόψεως, δὲν ἐξέκλινε τὸ παράπαν τῆς γραμμῆς ταύτης, πιστοποιοῦσα οὕτω τὸ δίκαιον τῶν κατατασσόντων αὐτὴν μετὰ τῆς Θεσσαλίας μᾶλλον καὶ οὐχὶ μετὰ τῶν γεινιαζουσῶν αὐτῇ Ἑλληνικῶν χωρῶν τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μακεδονίας, ὧν ὅμως τὴν ἐπίδρασιν δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεως εἰς ἣν ὑπὸ τῆς φύσεως ἐτάχθη. Εὐρισκομένη αὕτη ἐγγύτερον πάσης ἄλλης ἐπαρχίας πρὸς τὸ τιμιώτερον τῶν Ἑλληνικῶν ὀρέων, τὸν Ὀλυμπον, διεξεδίκησε πολλάκις τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν διάκρισιν ἀπὸ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, τὸν Μέσον αἰῶνα καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Οὕτως ἐκ περιτροπῆς ἐχρησίμευσεν ὡς κατοικία τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν, τῶν κατελθουσῶν ἐκ τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, χωρὶς νὰ ὑστερήσῃ τῶν λοιπῶν μερῶν εἰς ἔργα πολιτισμοῦ, καὶ χωρὶς νὰ ἀπόσχη τῶν ἐνδόξων Ἑλληνικῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας, μετασχούσα διὰ δύο ἡρώων τοῦ πρώτου, Γοννέως καὶ Πολυποίτου, καὶ ἐνὸς τοῦ Μώψου, τῆς δευτέρας. Εἰς τὰς νεωτέρας δὲ ἐποχὰς διεδραμάτισε σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῆς Ἑλλάδος, οὐδεμιᾶς μὲν τῶν ἀτυχιῶν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἀπαλλαγείσα, ἐνδοξοτάτους δὲ ἄνδρας καὶ ἐπιφανεῖς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡρωϊκαῖς ἐποχαῖς ἀναδείξασα. Τὰ σωζόμενα καὶ σήμερον λείψανα τῶν ἐποχῶν τούτων ἀριδῆλως τὴν ἀλήθειαν ταύτην καταδεικνύουσι, διακηρύττοντα τὴν ζωτικότητα καὶ δύναμιν τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἐμπνεομένων πάντοτε ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου κατοικούντων Θεῶν.

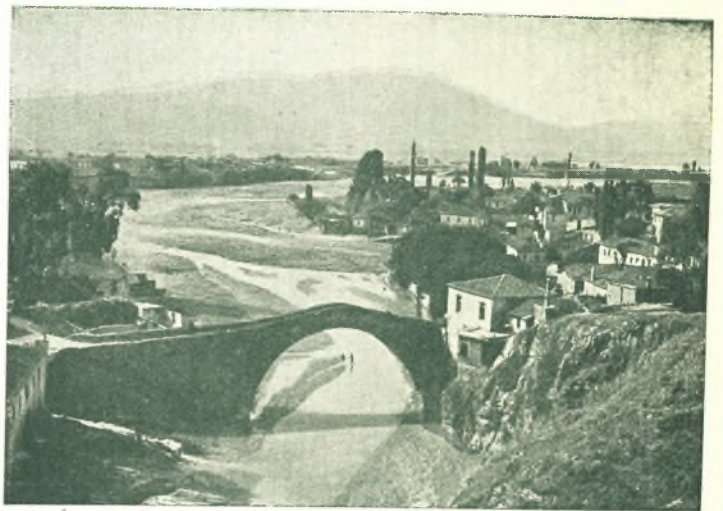
Μία άπλως έπισκεψις τής άκροπόλεως τής Τσαριτσάνης (΄Ορθης), τής Έλασσώνος (΄Ολοσσόνος), τής Βουθάλας (Κύφου), του Σέλουσ (Πυθίου), τής Δουχλίστης (Δολίχης) και Δομενίκου (Κυρετιών), είναι άρκετή διά νά πείση πάντα έπισκέπτην περι τής άληθείας τών άνωτέρω.

Έκτός τής ως άνω ιστορικής αξίας τής έπαρχίας, αϋτη σπουδαίον ρόλον έπαιξε κατά την Μακεδονικήν και Ρωμαϊκήν έποχήν, ως τά σωζόμενα έρείπια τών διαφόρων εις στενωπούς και κλεισωρείας φρουριών καταδεικνύουσι και ως ή ιστορία ή την κατάστασιν τής Θεσσαλίας περιγράφουσα κατά την έποχήν ταύτην αναφέρει και τά σχετικά πρòς αϋτήν μνημεία τά σωζόμενα άχρι τουδε διακηρύττουσι.

Δι' αϋτής τά στρατεύματα του Μαρκίου Φιλίππου διήλθον, εις αϋτήν συνητήθησαν τά στρατεύματα του Αιμιλίου Παύλου και δι' αϋτής εις Μακεδονίαν εισέβαλον και συνήψαν την έν τω στενωφί τής Πέτρας κατ' άρχάς συμπλοκήν και την παρὰ την Πύδναν ειτα τελειωτικήν κατά τò 168 π. Χ. μάχην, καθ' ήν συλληφθέντος του Βασιλέως τής Μακεδονίας Περσέως αιχμαλώτου, εκρίθη ή τύχη όριστικώς τής Μακεδονίας και τής λοιπής Έλλάδος.

Τοιοϋτον ρόλον διαδραματίσασα κατά τας άνω έποχάς, οϋδόλως έξηφανίσθη κατά την βυζαντινήν έποχήν και διή κατά τας μεγάλας έπιδρομάς τών Σλαύων και Βουλγάρων, ως δεικνύουσι τά Βυζαντινά φρούρια τής Έλασσώνος, του Δαμασίου και του Παλαιοκάστρου κατέχοντα, ως γνωστόν, σπουδαίας διόδους εκ τής Μακεδονίας εις Θεσσαλίαν. Οϋδè την μετέπειτα τύχην τής λοιπής Θεσσαλίας διά την επί Βαγιαζήτ κατάληψιν αϋτής υπό τών Τούρκων άπέφυγεν, άναγκασθεΐσα και αϋτη νά δεχθῆ τμήμα τών εκ Μικράς Άσίας μεταφερθέντων, πρòς καλλιέργειαν τής εύφόρου Θεσσαλικής γῆς, Κονιάρων, συγκαταριθμήσασα έν έαυτη τέσσαρας συνοικισμούς καθαρως Τουρκικούς εις τά εύφορώτερα της έδάφη — Σάδοβον, Παζαρλάδες, Μπαρκαάδες και Δομενίκον. Μετά την άλλωσιν όμως τής Θεσσαλονίκης κατά τò 1430 και τής Κωνσταντινουπόλεως κατά τò 1453, ή έπαρχία αϋτη λόγω τής ιδιαιζούσης αϋτῆ φύσεως, ένεκα δηλαδή τής υπό ύψηλών όρέων περιβολῆς, δίκην τείχους, του Όλύμπου και τών Χασίων, έχρησίμευσεν ως θεματοφύλαξ τών ιερωτέρων τής Έλληνικής φυλής Ιδανικών, διατηρήσασα έν ζωῆ δια τών έν Όλύμπω και τοΐς Καμβουνίοις κλεφτών και άρματωλών, την μαρτυρίαν τής καταλύσεως τής Βυζαντινής Αϋτοκρατορίας υπό τών Τούρκων και τόν σφοδρόν τών Έλλήνων πόθον πρòς άνασύστασιν αϋτῆς. Περι τούτων ή ιστορία σαφώς και έκτενώς όμιλεί έν τοΐς ειδικοΐς αϋτῆς κεφαλαίοις περι άρματωλών και κλεφτών, έξ ών άρκετόν είναι νά αναφέρωμεν τά όνόματα τών Τσάρα, Νικοτσάρα και Βλαχάθα, οΐτινες έξ αϋτῆς καταγόμενοι, ταύτην ως όρμητήριον τής έκτελέσεως τών έθνικων των πόθων ειχον, ίνα καταδειχθῆ ή μεγάλη συμβολῆ τής έπαρχίας Έλασσώνος και εις την νεωτέραν Ιστορίαν τής Έλλάδος.

Καίτοι όμως τοιαϋτη ύπῆρξεν ή έθνική αϋτῆς δρᾶσις κατά τούς πρò τῆς έπαναστάσεως του 1821 χρόνους, έν τούτοις βλέπομεν αϋτην σιγῶσαν και μη λαμβάνουσαν σπουδαίως ένεργόν μέρος εις την όλην κίνησιν τής λοιπῆς Έλλάδος κατά την έπανάστασιν, διά λόγους μέν, οΐτινες έκτενώς εκτίθενται έν τῆ Ιστορία τῆ περιγραφουση τά τῆς ως άνω έπαναστάσεως, προσέτι δè και διότι, κατά τò έτος 1813 φοβεράν καταστροφῆν ειχεν έπι-

Έλασσών : Κάτοψις του Τιταρησίου και τῆς δυτικῆς συνοικίας

ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΓΡΑΦΙΚΑΙ - ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

Τσαριτσάνη : Γραφική συνοικία τῆς πατρίδος του Οικονόμου

Τσαριτσάνη : "Ένα από τὰ πιὸ ἀρχοντόσπιτα τῆς κωμοπόλεως

Η ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τσαριτσάνη : Τμήμα Γραφ. Βιομηχ. Ἑταιρείας 18ου αἰῶνος

φέρει εἰς αὐτὴν ὡς καὶ εἰς ἅπασαν τὴν Θεσσαλίαν, ἵνα μὴ εἶπω τελείαν ἐρήμωσιν, ἢ ἐνσκήψασα φοβερὰ πανώλης, εἰς τὰς σπουδαιότερας αὐτῆς πόλεις, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ἡγηθῶσι μιᾶς τοιαύτης κινήσεως, τελείως ἐρημώσασα καὶ κενὰς κατοίκων καταστήσασα αὐτάς. Εἰκόνα τῆς καταστροφῆς ταύτης παρέχουν τοῦ δημῶδους ἄσματος, τῆς Τσαριτσάνης, τῆς σπουδαιότερας τότε πόλεως οὐ μόνον τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Θεσσαλίας, διὰ τε τὸν πλοῦτον, τὴν παιδείαν καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς, οἱ δύο στίχοι :

«Ἐννιά χιλιάδες πέθαναν κορίτσια ἀπ' τὴν δασκάλα,
κι' ἄλλες ἐννιά χιλιάδες πέθαναν κορίτσια ἀρραβωνιασμένα».

Ἐν τοῦτοις μεγάλως συνέβαλεν διὰ τῶν διεσκορπισμένων τέκνων αὐτῆς, εἰς τὸν ὅλον ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων, ἕξ ὧν σπουδαιότεροι, Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐκ Τσαριτσάνης, Μέγας Οἰκονόμος τῶν Πατριαρχείων, κατὰ τὸν ἀπαγχονισμὸν τοῦ Πατριάρχου, Γρηγορίου τοῦ Ε', καταφυγὼν εἰς Ρωσσίαν καὶ ἐνεργήσας ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος παρά τῆς Ρωσικῆς Αὐλῆς, ὑφ' ἧς τοσοῦτον ἐτιμήθη, ὥστε καὶ ἱεροκήρυξ πασῶν τῶν Ρωσιῶν ὠνομάσθη, ὁ Μητροπολίτης Ρωγῶν, ἀποθανὼν κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου, ἐπίσης ἐκ Τσαριτσάνης, καὶ Γεώργιος Ὁλύμπιος, ὁ γενόμενος ὀλοκαύτωμα ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Σέκκου, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὑψηλάντου, ἐφάμιλλος στρατηγὸς τοῦ Κολοκοτρώνη, Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου καὶ Ἀθανασίου Διάκου, καταγόμενος ἐκ Λειβαδίου, κωμοπόλεως τῆς Ἐλασσῶνος καὶ ἄλλοι πολλοί, ὧν τὰ ὀνόματα διαφεύγουσι τὴν μνήμην ἡμῶν καὶ τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας.

Δ'. Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ.

Ὅταν μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐγεννήθη ζήτημα ἀπελευθερώσεως καὶ τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὸ 1854 καὶ τὸ 1878, ἡ ἐπαρχία αὕτη ὁμοῦ μετὰ τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας ἐκινήθη σφοδρότερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, παρασχοῦσα ἱκανοὺς μὲν ἄνδρας εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Ζαχεΐαν ἐπανάστασιν τοῦ Ὁλύμπου, ἀνθηρὰς δὲ κωμοπόλεις αὐτῆς εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας θυσιάσασα τὴν Καρυὰν καὶ Πουλιάναν, πυρποληθείσας, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ 1878, δεινὴν δὲ θύελλαν πιέσεων καὶ δηλώσεων ἐδέχθη ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων Γκέκκηδων καὶ λοιπῶν ἀτάκτων τῆς Τουρκίας, ἀποσταλέντων, ὡς γνωστὸν, πρὸς κατάπνιξιν τῆς ἐπαναστατικῆς κινήσεως τῆς Θεσσαλίας. Ἄπασα ἡ χώρα τῆς Θεσσαλίας, ἰδίᾳ δὲ αἱ ἀνθοῦσαι καὶ ὑποστηρίζουσαι τὴν ἐπανάστασιν σοβαρῶς, πόλεις τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος δεινῶς ἐπιέσθησαν. Ἡ Τσαριτσάνη ἀνασυνταχθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ ἐκ τῆς καταστροφῆς τῆς πανώλους, ἠναγκάσθη διὰ πολλῶν χιλιάδων γροσιῶν καὶ λοιπῶν φιλοδωρημάτων τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων νὰ ἐξαγοράσῃ, ἐγκεκλεισμένων ἐντὸς τῶν τριῶν αὐτῆς Πύργων τῶν ἄχρι τοῦδε σωζομένων καὶ τῶν λοιπῶν ὄχυρῶν ἐξ οἰκημάτων συγκροτημάτων αὐτῆς, ὧν πολλὰ ἄχρι τοῦδε σώζονται μὲ τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτῶν ἐπάλξεις.

Τοιαύτην συμβολὴν εἰς τὸν ὅλον Θεσσαλικὸν ἀγῶνα παρασχοῦσα ἡ ἐπαρχία Ἐλασσῶνος δὲν ἠτύχησε νὰ τύχῃ τῆς ἐλευθερίας, ἧς ἡ λοιπὴ Θεσσαλία ἀπῆλause κατὰ τὸ 1881, εὐμενεῖα τῶν προστατῶν Δυνάμεων καὶ τῆς εὐθαρσεῖς πολιτικότητι τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἀλεξ. Κουμουνδούρου, ἀλλὰ παρέμεινε ἵνα

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΙ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

ὡς κρίκος ἄρρηκτος συνδέη τὴν Ἑλευθέραν Ἑλλάδα μετὰ τῆς ὑποδούλου Μακεδονίας, τοῦθ' ὕπερ προθύμως καὶ λίαν ἐπιτυχῶς διεξήγαγε μέχρι τοῦ 1912, διαπερῶσα ἀσφαλῶς τὰ Μακεδονικὰ σώματα καὶ λοιπὰ ἐφόδια εἰς Μακεδονίαν κατὰ τὴν Μακεδονικὴν ἐπανάστασιν, καθ' ὃ ἔτος ἡ ἐνθουσιῶσα καὶ ἠνωμένη Ἑλλάς, διὰ τοῦ Μεγάλου αὐτῆς Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλευθερίου Βενιζέλου, παρέσχεν αὐτῇ πρώτη τὴν ἐλευθερίαν, διελαύνουσα τὰ πεδία καὶ διὰ τῶν αἱμάτων τὰ ἐδάφη αὐτῆς ποτίζουσα, ὡς ὠνειροπόλησαν πάσαι αἱ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἑλληνικαὶ γενεαί.

Εἶχε μείνει ἐκτὸς τῶν συνόρων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου κατὰ τὸ 1881, ἀλλὰ δὲν εἶχε παύσει νὰ εἶναι συνδεδεμένη ψυχικῶς μετὰ τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας, μεθ' ἧς εἰς στενὴν ἐπικοινωνίαν ἤρχετο διὰ τῶν μέσων συγκοινωνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξυπηρετούμενης διὰ τῶν ἀγωγέων τῶν πόλεων Τσαριτσαίνης καὶ Λειθαδίου, κατερχομένων καθ' ἑκάστην Τρίτην τῆς ἐβδομάδος εἰς Λάρισαν καὶ Βόλον, ἵνα διάφορα ἐμπορεύματα ἐκ τῶν ἀγορῶν αὐτῶν ἀγοράσῃσι καὶ μεταφέρῃσι εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις καὶ ἐκείθεν εἰς τὰς σπουδαιότερας πόλεις τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, Κοζάνην, Καστορίαν, Σιάτισταν, Φλώριναν καὶ Μοναστήριον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐν στενῇ ἐπικοινωνίᾳ ἐκράτει ἅπασαν τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ Κεντρικὴν τοιαύτην μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἐξ οὗ μετέδιδεν εἰς αὐτὰς τὸν ἐξελισσόμενον πολιτισμὸν τῆς ἐλευθέρας Ἑλληνικῆς γῆς.

Ε'. Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΛΠ.

Σπουδαιότεροι συντελεσται καὶ ἐργάται τῆς ὕψλης ταύτης ἐργασίας ὑπῆρξαν οἱ ἐκάστοτε Μητροπολίται, Σχολάρχαι, καθηγηταὶ καὶ Δημοδιδάσκαλοι τῆς ἐπαρχίας Ἑλασσῶνος ὡς καὶ οἱ ἐκάστοτε ἐν Ἑλασσῶνι πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος, μεθ' ὧν εἰς στενὴν ἐπαφήν καὶ ἐπικοινωνίαν δι' ἐθνικοὺς σκοποὺς πάντοτε οἱ ἐξέχοντες τῆς ἐπαρχίας ἤρχοντο. Οὕτως μετὰ τὸ 1881 ἔβλεπέ τις τοὺς πνευματικοὺς τούτους ἀρχηγοὺς νὰ τίθενται εἰς μεγάλην κίνησιν πρὸς ἴδρυσιν σχολείων εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ χωρία, καὶ διαφόρων Σωματείων, ὑπὸ πρόσχημα φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, διὰ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ παρακολούθησιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐλευθέρας κάτωθεν τῆς Μελόνας Ἑλλάδος. Συχνὰ δὲ ὁ ἐκάστοτε πρόξενος τῆς Ἑλασσῶνος μετὰ τῶν κυριωτέρων ἐκ τοῦ προσωπικοῦ του, ἐπεσκέπτοντο τὴν περισσότερον ἀκμάζουσαν τότε πασῶν τῶν κωμοπόλεων τῆς ἐπαρχίας, Τσαριτσαίνην λόγῳ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐδρεύοντος Μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ λειτουργοῦντος Γυμνασίου, κατὰ συνέχειαν τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Σχολῆς αὐτῆς, τῆς κατὰ τὸ 1779 ἰδρυθείσης καὶ μεγάλως ἀναδειχθείσης διὰ τῶν Μεγάλων τοῦ Γένους Διδασκάλων Κούμα καὶ Κ. Οἰκονόμου διδασκάντων ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ 1800—1803, ἵνα μετάσχῃσι τῶν ἐσπερίδων, ἅς διωργάνουν οἱ τότε ἐν ἀκμῇ καὶ ἀρίστη ὀικονομικῇ καταστάσει εὐρισκόμενοι προὔχοντες αὐτῆς, ἀφ' ὧν οὐδὲ τὸ καταλληλότερον δι' αὐτὰς ὄργανον «τὸ πιάνο» ἔλειπε, οὐδὲ ἡ πρὸς τὸ χορεύειν ἰκανότης τῶν Κυριῶν καὶ Κυριῶν αὐτῆς, μέχρι τοῦ σημείου νὰ προσονομάζεται ἡ Ἑλληνικὴ αὐτῇ κωμόπολις ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ Ἑλλήνων γενικῶς Petit Paris.

Τσαριτσαίνη : Συνεδρίασις τοπικοῦ δικαστηρ. ἐπὶ τουρκοκρατίας

ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ-ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΠΙΤΙΑ

Ἑλασσῶν : Παλαιὸ ἱστορικὸ ἀρχοντικὸ σπιτί τῆς κωμοπόλεως

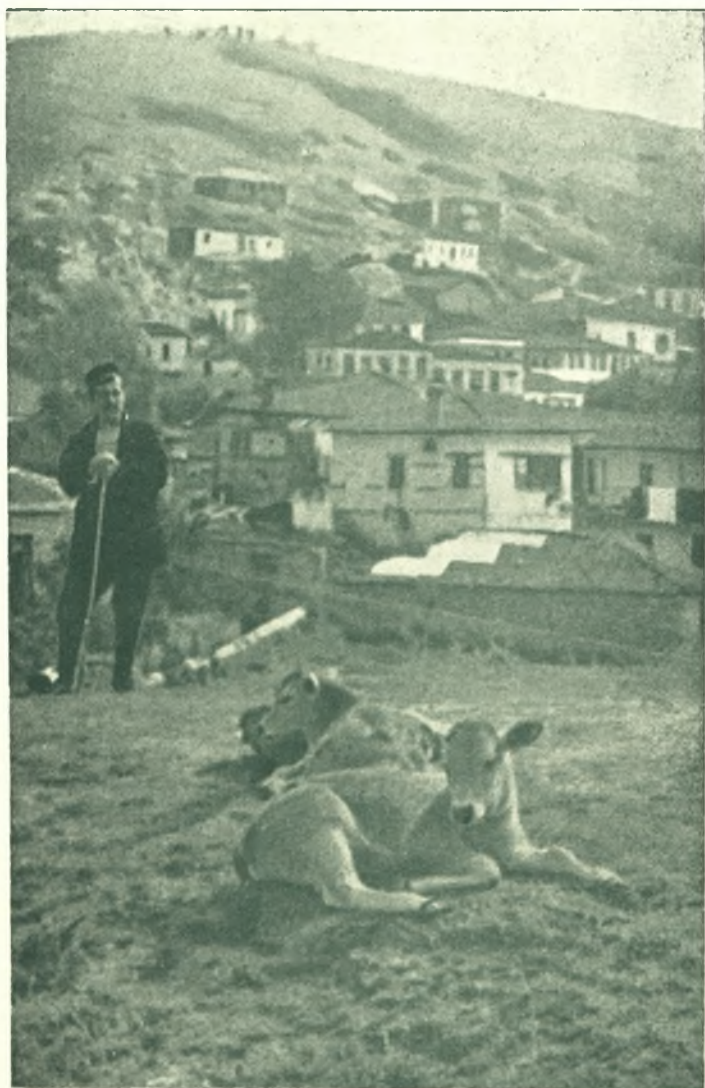

Ἐλασσών: Ἐνα χάνι φιλόξενο στό δρόμο πρὸς τὴν Κοζάνη

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΟΔΟΙΠΟΡ, - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ἐλασσών: Ἡ ἀνάπαυσις τῶν γελαδιῶν μετὰ τὴν βοσκὴν

Σήμερον ἡ ἐκπαίδευσις τῆς ἐπαρχίας ἐξυπηρετεῖται δι' ἑνὸς Γυμνασίου ἐν Τσιριτσαίνῃ, ἑνὸς ἡμιγυμνασίου ἐν Ἐλασσώνι, πολλῶν ἐξαταξίων Δημοτικῶν Σχολείων πλήρων, δύο Νηπιαγωγείων καὶ πενήντα ἄλλων τριταξίων καὶ μονοταξίων Δημοτικῶν Σχολείων. Ἐν τῷ γυμνασίῳ Τσαριτσαίνης ὑπηρέτησαν ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1932 ὡς Γυμνασιάρχαι οἱ κάτωθι:

1921 – 1922 Γεώργιος Μικροῦ, ἐκ Κοζάνης, πρῶτος αὐτοῦ Γυμνασιάρχης.

1922 – 1923 Εὐάγγελος Τσιούπτης, ἐκ Κορυτσᾶς.

1923 – 1924 Νικόλαος Γαρδίκης, ἐκ Λαμίας.

1925 – 1932 Ἀντώνιος Ναός, ἐκ Τυρνάβου.

ΣΤ'. ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Τὴν πνευματικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν ταύτην κίνησιν ἠκολούθει λίαν ἐντατικῶς ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία, μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε ἡ μὲν πρώτη νὰ ἐπαρκῆ πρὸς διατροφήν τῶν κατοίκων αὐτῆς ἄνευ εἰσαγωγῆς ἐξ ἄλλων ἐπαρχιῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἡ δὲ δευτέρα νὰ εἰσάγῃ ἱκανὸν ποσὸν χρημάτων ἰδίᾳ ἐκ τῆς κάτωθεν τῆς Μελοῦνας Ἑλλάδος, ἐν ἣ κυρίως τὰ ἄφθονα αὐτῆς κτηνοτροφικὰ προϊόντα κατηναλίσκοντο. Τοὺς δύο τούτους κλάδους τῆς οἰκονομίας παρηκολούθει εἰς κατώτερον ὅμως βαθμὸν ἡ βιομηχανία τῶν ἐγχωρίων προϊόντων ἐξ ἐρίων καὶ βάμβακος, χωρὶς βεβαίως αὕτη νὰ δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν ἄλλοτε ἀκμάζουσαν ἐν Τσαριτσαίνῃ βιομηχανίᾳ τῶν κοκκίνων νημάτων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, διὰ τὰ ὁποῖα σπουδαιότερα ἀγορὰ καταναλώσεως ἦτο ἡ Βιέννη, καλύπτουσα καὶ αὕτη ἀρκετὸν μέρος τῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας. Σήμερον ὀλίγοι τῶν ὑφαντουργῶν τῶν τοιούτων ὑφασμάτων σώζονται ὑποχωροῦντες καὶ οὗτοι ἀνεπαισθῆτως εἰς τὴν ὅλον ἐν διεσδύσαν βιομηχανίᾳ τῆς Εὐρώπης. Ἐν ἀκμῇ μόνον ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκειται τὸ ἐμπόριον τῶν κουκουλιῶν, διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν ὁποίων ἡ ἐπαρχία Ἐλασσῶνος λίαν πρὸςφορος τυγχάνει λόγω τῶν πολλῶν μορεοδένδρων, ἅτινα ἡ φιλεργία καὶ ἡ προνοητικότης τῶν κατοίκων αὐτῆ ἐπεδαψίλευσεν.

Ἡ ἐπαρχία Ἐλασσῶνος ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἐπιδρομῶν, ὅς κατὰ καιροὺς ὑπέστη ἐκ μέρους διαφόρων φυλῶν τῆς Τουρκίας, δις ἠναγκάσθη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς στρατόπεδον τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ 1886 καὶ τοῦ 1897, ἐκ τῶν ὁποίων κατώρθωσε σχεδὸν ἄθικτος νὰ ἐξέλθῃ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κέρδη νὰ διαθέσῃ πολλῶν κατοίκων πρὸς στολισμὸν τῶν κωμοπόλεων Ἐλασσῶνος καὶ Τσιριτσαίνης, διὰ μεγάρων καθιστῶντων αὐτὰς σήμερον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἐφαμίλλους τῶν σπουδαιότερων τῆς Θεσσαλίας πόλεων.

α') Κτηνοτροφία (ἔτος 1934): Ἴπποι 1333, βόες 6385, ἀγελάδες 4370, μόσχοι 1370, ὄνοι 2775, ἡμίονοι 805, χοῖροι 4794, αἶγες 79.120, πρόβατα 113.200, ἐρίφια 1.000, ἄμνοι 39.000, ἦτοι ἐν ὅλῳ 284.032, πτηνὰ 40.000.

Κτηνοτροφικὰ προϊόντα:

Γάλα ἀγελάδος	.....	ὄκ.	238.700
» προβάτου	.....	»	870.800
» αἰγῶν	.....	»	1500.000
Τυρὸς φέτα	.....	»	284.000
Κεφαλοτύρι	.....	»	88.800
Βούτυρον	.....	»	80.900
» Ἀγελάδων	.....	»	2.500

β') Γεωργία: Γαίαι καλλιεργήσιμοι κατ' έτος καί γεωργικά προϊόντα:

1) Σίτου	στρέμματα	100.500	δκ.	8.340.000
2) Κριθή	»	180.350	»	1.780.000
3) Σίκαλις	»	26.500	»	2.400.000
4) Άραβόσιτος	»	36.000	»	2.100.000
5) Γεώμηλα	»	4.600	»	2.100.000
6) Μποστανία	»	3.500	»	2.400.000
7) Καπνός	»	7.800	»	620.000
8) Κρόμμυα	»	1.200	»	820.000

“Ετεραι 20.000 διάφορα άλλα είδη.

Ζ'. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ.

Χάρις εις τὰς έπιστρατεύσεις τοῦ 1886 καί 1897 έπροι- κίσθη ή έπαρχία καί διά πολλῶν ὁδῶν κατασκευασθει- σῶν μὲν ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ Ἐπιτελείου διά λόγους στρα- τηγικούς, έξυπηρετησῶν δὲ κατόπιν τὰς συγκοινωνια- κὰς ἀνάγκας ὀλοκλήρου τῆς έπαρχίας. Δι' αὐτῆς διέρ- χεται ή δημοσία ὁδὸς ή συνδέουσα τὴν Λάρισαν μετὰ τῆς Κοζάνης καί Θεσσαλονίκης, δι' αὐτῆς δὲ προσέτι ή δημοσία ὁδὸς ή συνδέουσα τὴν Ἐλασσῶνα μετὰ τῆς Κα- τερίνης διά τοῦ στενοῦ τῆς Πέτρας. Κατεσκευάσθησαν τότε καί δευτερευούσης σημασίας ὁδοί διά τοὺς ὡς ἄνω λόγους, 1) Ἐπὶ Ἐλασσῶνος μέχρις Αἰκατερίνης διά Καρυᾶς. 2) Ἐπὶ Ἐλασσῶνος μέχρι Γρεβενῶν διά Δε- σκάτης καί 3) Ἐπὶ Ἐλασσῶνος μέχρι Τυρνάβου διά Δαμασίου, αἵτινες ὁμως σήμερον εἶναι σχεδὸν ἄχρηστοι πλὴν τῆς τελευταίας τελειοποιηθείσης καί κηρυχθείσης ὡς ἔθνικῆς ὁδοῦ. Οὕτως ἔνεκα στρατηγικῶν λόγων ή έπαρχία ἀποκτήσασα δίκτυον συγκοινωνιῶν οὐχί εὐκα- ταφρόνητον καί ἴσως ἀνώτερον πάσης ἄλλης έπαρχίας, δι' αὐτοῦ καί σήμερον ἀκόμη κατορθώνει νὰ ἐπικοινων- ῆ μετὰ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Μεγάλης πλέον Ἑλλάδος.

Η'. ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

α') Δημόσια Γραφεῖα: Ἐν Ἐλασσῶνι πρω- τευούση τῆς Ἐπαρχίας: Ἱερὰ Μητρόπολις, Ταμεῖον, Οἰ- κονομική Ἐφορία, Δασονομεῖον, Ὑποδιοίκησις Χωρο- φυλακῆς, Εἰρηνοδικεῖον, Πταισματοδικεῖον, Γεωργική Ἐπιμελητεία, Τηλεγραφεῖον, Ταχυδρομεῖον, Ἡμιγυμνά- σιον, Καπνεργοστάσιον.

β') Ἐπὶ τοῦ 1915 ἕως τοῦ ἔτους 1935 ἀνεγνωρισμένα Σωματεία ταξικά 22.

Προοδευτικά 6.

Πολιτικά 2, ἧτοι ἐν ὄλφ 30 Σωματεία, εις τὰς κυριω- τέρας πόλεις Ἐλασσῶνα, Λειβαδίον, Τσαριτσάνην, Κα- ρυάν, Κοκκινόπλόν. Γεωργικοὶ Συνεταιρισμοὶ ἐν ὄλφ 32.

γ') Τράπεζαι: Ὑποκαταστήματα 1) Ἐθνικῆς, 2) Γεωργικῆς καί 3) Ἀθηνῶν.

δ') Ἱερά Ἐνορία: 1) Ὀλυμπιώτισσης, 2) Κανάλλων, 3) Ἀναλήψεως, 4) Σπαρμοῦ, 5) Παλαιοκα- ρυᾶς, 6) Γιαννωτᾶς, 7) Βαλέτσικου, 8) Κλημάδων, 9) Σιάπκας, 10) Δεμεράδων.

Παρουσιάσαντες ἀνωτέρω πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς κα- ταστάσεως τῆς έπαρχίας Ἐλασσῶνος, ὅσον αἱ ὑπάρχου- σαι πηγαὶ επέτρεψαν εις ἡμᾶς, δὲν διστάζομεν νὰ δια- κηρύξωμεν τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν κατοίκων αὐτῆς, κα- τεχόντων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ καί Θεσσαλικῷ Πανθέῳ θέσιν ἐπίζηλον χάρις εις τοὺς προκρίτους τῶν κυ- ριωτέρων πόλεων αὐτῆς, Τσαριτσάνης καί Λειβαδίου

Ἐλασσῶν: Μία θεαματικὴ ἀποψὶς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ὀλύμπου

ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ - ΑΣΧΟΛΙΑΙ

Δομένικο: Κατασκήνωσις μικρεμπόρων εις τὸ χάνι τοῦ χωριοῦ

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Ἐκ τῶν πλέον δραστηρίων καὶ καλλίστων Ἱεραρχῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἠκολούθησε τὸ κληρικὸν σχῆμα καὶ ἐγένετο Μητροπολίτης Κρήνης (Τσεσμέ) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶτα δὲ ἀπὸ τὸ ἔτος 1925 ποιμαίνει μετὰ μεγάλης ἀφοσιώσεως τὸ φιλόθρησκον κοινὸν τῆς Ἐπαρχίας Ἑλασσῶνος. Διακρίνεται διὰ τὸ καλοκάγαθον ἦθος του καὶ ἐκτιμᾶται παρ' ὅλης τῆς κοινωνίας.

ΣΤΕΦ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἐκ Τσαριτσάνης γεννηθεὶς τῷ 1786. Ἐσπούδασεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης τὴν ἱατρικὴν καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ ἐν Ἰένῃ. — Ἐγκατεστάθη εἰς Σμύρνην μετερχόμενος τὴν ἱατρικὴν καὶ διδάσκων ἐν τῷ Γυμν. τὴν Λατινικὴν καὶ Φυσικὴν. Ἀπέθανε τῷ 1831.

ΔΗΜΟΣ.ΧΑΤΖΗΚΑΚΙΔΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ καὶ διετέλεσε διδάσκαλος τῶν Τεχνικῶν Μαθημάτων ἐν τοῖς Ἐκπαιδευτηρίοις αὐτῆς. Ἠγήθη πᾶσης ἐθνικῆς κινήσεως τῆς Ἐπαρχίας Ἑλασσῶνος. Ἐφυλακίσθη ἐν Μοναστηρίῳ κατὰ τὸ 1909 διὰ τὴν ἐθνικὴν του δράσιν. Ἀπέθανε τῷ 1928.

Δ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΙΔΗΣ

Ἐκ Τσαριτσάνης, γόνος οἰκογενείας ἣτις προσέφερε πλείστας ὄσας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Κατεδικάσθη εἰς 5ετῆ φυλάκιον λόγῳ Ἐθνικῆς Ἐργασίας ὑπὸ τοῦ Τουρκ. Στρατοδικείου. Μέλος τοῦ Γ' καὶ Δ' Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας

κατὰ πρῶτον λόγον, Ἑλασσῶνος, Καρυᾶς, Μαγούλας, Δομενίκου, Βερδικούσης καὶ Κοκκινοπλοῦ κατὰ δεύτερον λόγον, καὶ ἀπασῶν τῶν ὑπολοίπων αὐτῆς κεφαλοχωρίων καὶ τσιφλικίων. Τὴν δύναμιν καὶ ἐνεργητικότητα ἦν οἷοι ἀνέπτυξαν κατὰ καιροὺς καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδεώδη, ἦν πλείστοι ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐξεδήλωσαν ποικιλοτρόπως, ἐπιφυλασσόμεθα ἀλλαχοῦ καὶ ἐν εὐθετωτέρῳ χρόνῳ νὰ παρουσιάσωμεν, ἵνα πράγματι καταδειχθῇ καὶ διὰ μίαν ἄλλην φορὰν ἡ ὑπεροχὴ τοῦ διαμερίσματος αὐτοῦ κατὰ πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρώπου γενικῶς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ειδικῶς. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα εἰς τὴν δῆλωσιν καὶ διακήρυξιν ὅτι πάντες μὲν οἱ ὄπωσθήποτε ἡγηθέντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ εἶναι ἄξιοι ἐπαίνου καὶ ἀγαστῆς μνήμης, οἱ δὲ διαδεχθέντες αὐτοὺς σήμερον ὅτι ἔχουσιν ἱεράν ὑποχρέωσιν ἵνα μὴ κατώτεροι τούτων φανῶσιν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ δράσεως καὶ πολλῶν βοηθητικῶν παραγόντων συρροῇ.

Θ'. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΑΙ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ.

Ἴνα πλήρης ἡ εἰκὼν τῆς δράσεως τῆς ἐπαρχίας παρατεθῇ, κατωτέρω καταγράφονται τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ὄπωσθήποτε συντελεσάντων εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, καὶ ἵνα ἴσως μανθάνοντες καὶ οἱ νῦν τῆς ἐπαρχίας Ἑλασσῶνος κάτοικοι ὅτι οὐ μόνον δὲν εἶναι κατώτεροι εἰς καταγωγὴν τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ κατέχουσιν ἐξέχουσαν θέσιν ἐν αὐτοῖς, δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν τῶν καλύτερων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, προσπαθήσωσι, μιμούμενοι τοὺς διακεκριμένους προγόνους των, νὰ ἀναδειχθῶσι δι' εὐγενῶν ἔργων ἂν ὄχι ἀνώτεροι τοῦλάχιστον ἐφάμιλλοι τούτων.

α') Μητροπολίται:

- 1) Κύριλλος 1881 — 1886 αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ ληστῶν καὶ ἀποθανὼν κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας.
- 2) Ἀνθιμος ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀρβανίτης 1886 — 1889, διακριθεὶς διὰ τὸ σθένος μεθ' οὗ ὑπερήσπισε τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων.
- 3) Νικόδημος 1889 — 1896.
- 4) Σωφρόνιος ὁ ἐκ Προκονήσου 1896 — 1900.
- 5) Πολύκαρπος Βαρβάκης, ἐξ Ἀλατσάτων τῆς Μικρ. Ἀσίας, 1900 — 1910, διακριθεὶς διὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴν ὄθησιν, ἦν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἔδωκεν, διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰς πάντας τοὺς συνοικισμοὺς τῆς ἐπαρχίας σχολείων καὶ τακτοποιήσεως τῆς σχολικῆς περιουσίας τοῦ πνευματικοῦ κέντρου τῆς ἐπαρχίας τῆς Τσαριτσάνης, καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν του δράσιν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα.
- 6) Νεόφυτος Εὐαγγελίδης 1910 — 1916, ἐκ Μ. Ἀσίας, εὐτυχῆσας πρῶτος ἐξ ὄλων τῶν Μητροπολιτῶν νὰ δεξιωθῇ μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν τῆς Τσαριτσάνης τὸν Ἀρχιστράτηγον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸ 1912.
- 7) Γεννάδιος 1918 — 1919.
- 8) Αἰμιλιανὸς Β' Δάγγολας 1920 — 1922 συγχρόνως Μητροπολίτης Γρεβενῶν.
- 9) Ἰωακείμ ὁ Ἀρδαμερίου 1922 — 1924.
- 10) Εἰρηναῖος ὁ νῦν Χίου 1924 — 1925 καὶ
- 11) Καλλίνικος Λαμπρινίδης ἀπὸ τοῦ 1925 Μητροπολίτης Ἑλασσῶνος, ἐκ Τσεσμέ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Έγεννήθη έν Τσαριτσάνη τῷ 1780. Έγένετο Οικονόμος εἰς μικράν ἡλικίαν έν Τσαριτσάνη ἔνθα ἐκήρυττε τόν λόγον τοῦ Θεοῦ. Φυλακισθεῖς έν Ἰωαννίνοις ὡς δῆθεν μετασγών τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Βλαχάβα ἀπελύθη ἀπὲς λυτρῶν ὑπερόγκων. Εἶτα μετέθη εἰς Σμύρνην καί ἐδίδαξεν ἐπὶ δεκαετίαν. Ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς Μυτιλήνην καί ἔπειτα εἰς Κων/πολιν ὡς ἱεροκή-

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Έκ Προκοννήσου καταγόμενος. Ἠσπάσθη τὸ κληρικόν σχῆμα καί ἐγένετο εἰς τῶν καλλιτέρων Μητροπολιτῶν τῆς δούλης Ἑλλάδος. Ἐποίησε ἐπὶ μίαν τετραετίαν πατρικῶτατα καί διεκρίνετο διὰ τὰ πατριωτικά του αἰσθήματα. Ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς περιφερείας του καί πολλάκις διεκινδύνεσε τὴν ζωὴν του λόγῳ τῶν πολιτικῶν του φρονιμάτων ὑπὸ τῶν Τούρκων. Τὸ δρόβόδον κοινὸν τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ ἀνατολεῖ τὴν πατρικὴν του διοίκησιν.

ΠΟΛΥΚΑΡΤΟΣ ΒΑΡΒΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Έγεννήθη έν Ἀλατσάτοις τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐσπούδασεν έν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης καί ἀνεδείχθη τῷ 1900 Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος, ἔνθα ὑπῆρξε μέχρι τοῦ 1910 εἰς ἐποχὴν ταραχῶδη καί ἐπικινδύνον, λόγῳ τῆς Μακεδονικῆς ἐπαναστάσεως. Βαπτισθεῖς εἰς τὸ πῦρ τῶν Μητροπολ. ἀγῶνων έν τῇ Ἐλασσῶνι καί ἀναδειχθεῖς νικητῆς καθ' ὄλων τῶν πολυειδῶν ἐμποδίων τῆς περιόδου ταύτης, ἀφῆκεν ἐποχὴν εἰς τὰ Μητρ. χρονικά τοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν Ἐθνικὴν του δρᾶσιν.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Έκ Τριγλίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Διετέλεσε Διευθυντῆς τῆς Ἑλλην. Σχολῆς Καισαρείας καί ἀπὸ τοῦ 1910—1916 Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος. Εἶναι ὁ πρῶτος ἐξ ὄλων τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Νέας Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἠτύχησε νὰ δεξιωθῆ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν τῆς Τσαριτσάνης τὸν Ἀρχιστράτηγον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἀείμνηστον Κωνσταντῖνον κατὰ τὸ 1912. Ἐποίησε κατὰ τὸ διάστημα τῆς Ἱεραρχίας του μετὰ πολλῆς προσοχῆς καί ἀφῆκε τὰς ἀρίστιας τῶν ἀναμνήσεων.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΟΝΗΣ ΟΛΥΜΠΙΩΤΙΣΣΗΣ

Έγεννήθη έν Βουβάλα τῆς Ἐλασσῶνος τῷ 1853. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους του σπουδᾶς ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογ. Σχολὴν Χάλκης. Διετέλεσε Ἠγούμενος τῆς έν Ἐλασσῶνι Ἱερᾶς Μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης καί εἰργάσθη ὑπερανθρώπως διὰ τὴν ἐξόψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος έν τῇ περιφερείᾳ του. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ὀλυμπιωτίσσης ἐπὶ τῆς Ἠγουμενίας του ἐγένετο μία τῶν καλλιτέρων Μονῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀπέθανε 84 ἐτῶν ἀφῆσας τὰς καλλιτέρας τῶν ἀναμνήσεων.

ρυξ. Κατὰ τὴν ἐκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως καταφυγὼν εἰς Ὀδησσὸν ἐξεφώνησεν ἐπικήδειον λόγον εἰς τὸν ἀπαγορευθέντα Πατρ. Γρηγόριον τὸν Ε'. Ἐκεῖθεν μετέθη εἰς Πετροῦπολιν κληθεῖς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτ. τῆς Ρωσίας, παρ' οὗ ἐτίμηθη διὰ παρασήμων καὶ συντάξεως. Ἐπεσκέφθη πλείστα χώρας καί τῷ 1834 ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα. Συνέγραψε πλείστα ἐκκλησ. ἔργα.

Έλασσών: "Ένα Τουρκικό παλαιό τζαμί ως έχει σήμερα"

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Έλασσών: Μία ιδιόρρυθμος αύλη ενός παλαιού σπιτιού

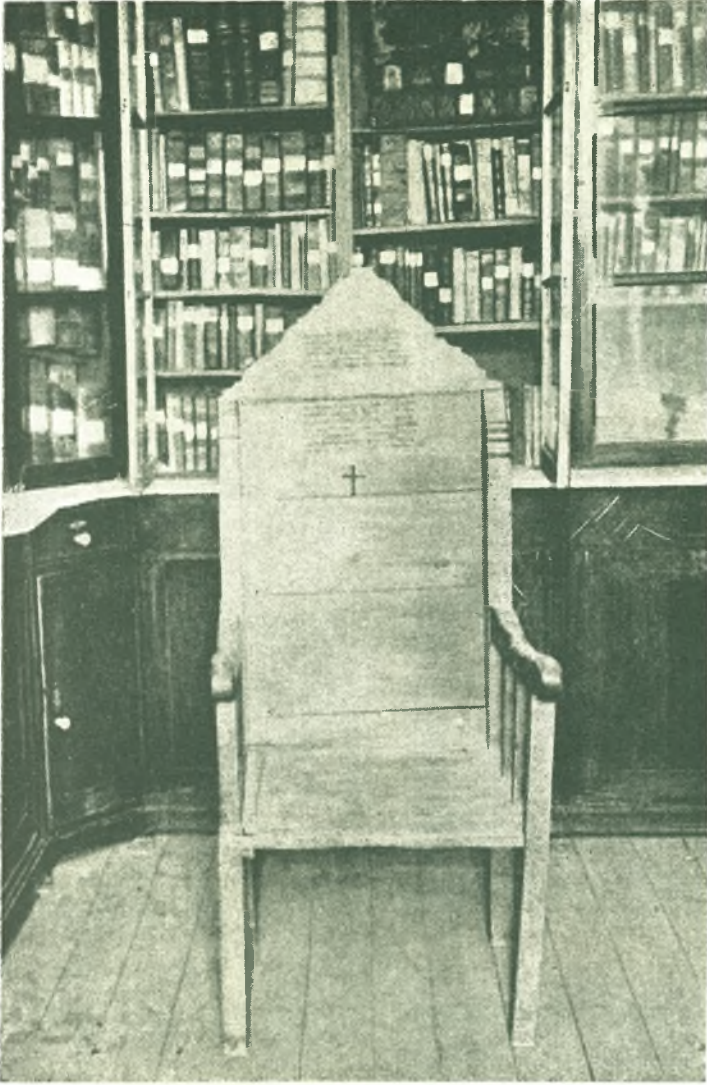

Έλασσών: "Η ιερά και ιστορική Μονή Όλυμπιασίσης"

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΚΑΙ ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Έλασσών: "Από τα ιερά χρυσά κειμήλια της Μονής"

Γσαριτσάνη : Ἡ ἔδρα ἐκ τῆς ὁποίας ἐδίδαξεν ὁ Κωνστ. Οἰκονόμος

ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ

Ἐλασσών : Ἐξώφυλλο βοτανικῆς τῆς Μονῆς Ὁλυμπιώτισσης

Δομένικο : Ἡ μικροσκοπικὴ Μητρόπολις Ἅγιος Δημήτριος

ΙΕΡΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ - ΠΥΡΓΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Τσαριτσάνη : Ἐπιβλητικὸς παλαιὸς πύργος ὡς ἔχει σήμερον

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΖΗΤΡΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογ. Σχολὴν τῆς Χάλκης. Διετέλεσεν οἰκονόμος καὶ ἀνατολήρωτης τοῦ Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος. Διεκρίνετο διὰ τὴν Θεολ. καὶ Φιλολογ. μορφωσίν του. Εἰς αὐτὸν ἀφείλεται ἐπίγραμμα εἰς ἀρχαίαν ποιητικὴν γλῶσσαν κεχαραγμένον ἐπὶ τῆς ἔδρας, ἐξ ἧς ἐδίδασκον μεγάλοι τοῦ Γένους διδάσκαλοι ἐν τῇ Σχολῇ Τσαριτσάνης, ἀφιερωμένον εἰς τὸν Κ. Οἰκονόμον.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΑΝΤΕΡΑΚΗΣ

Ἐκ Σμύρνης. Τὸ ἔτος 1926 ἐχειροτονήθη διάκονος ἐν Τσαριτσάνῃ τῆς Ἐλασσῶνος, εἶτα προήχθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην καὶ διαώρισθη Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐλασσῶνος. Ἠγούμενος τῆς ἐν Ἐλασσῶνι ἱστορικῆς Μονῆς τῆς Ὀλυμπιώτισσης καὶ διακρινόμενος διὰ τὴν καλὴν καὶ χρηστὴν του διοίκησιν εἰς τὰ τῆς Μονῆς, κατορθώσας νὰ προωθήσῃ τὴν Μοῆν ὑπὲρ τὰ πρόσω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΦΕΚΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καὶ ἐχημάτισε διευθυντὴς τοῦ Ἡμιγυμνασίου Τσαριτσάνης, ἔνθα ἐδίδαξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἐφυλακίσθη εἰς τὰς φυλακὰς Μοναστηρίου μετ' ἄλλων συμπατριῶτων του διὰ τὰς πατριωτικὰς του ἐνεργείας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν καὶ ἐκ τῶν κακουχιῶν ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 1913.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΜΠΕΤΙΣΤΑΣ

Ἐκ Δαριδός. Ἐλαθε μέρος ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα, ἔνθα διεκρίθη διὰ τὸ θάρρος του καὶ τὴν μεγαλήν του σύνεσιν. Εἶτα κατὰ τὸ ἔτος 1912 ἠσπασθη τὸ κληρικὸν σχῆμα καὶ διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἠγούμενος τῆς ἐν Ἐλασσῶνι ἱστορικῆς καὶ ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ὀλυμπιώτισσης καὶ ἀφῆκε ζωηρὰ τὰ ἰχνη τῆς ἐκ τῆς Μονῆς ταύτης διαβάσεώς του, λόγω τῆς φιλοτροποῦ δράσεώς του.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΘΕΜΕΛΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ τῷ 1854. Ἐσπούδασε τὴν Θεολογίαν καὶ εἶτα τὴν Ἱατρικὴν. Ὑπηρετήσεν ὡς διευθυντὴς τοῦ Ἡμιγυμνασίου Τσαριτσάνης, ἀσκέει δὲ εἰσέτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ ἐν Τσαριτσάνῃ. Διετέλεσε μέλος τῆς ἐπαναστ. ἐπιτροπῆς Ὀλύμπου. Ἐξελέγη ἐκλέκτωρ Τσαριτσάνης κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν Τούρκων καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπονομὴν χάριτος εἰς τοὺς ἐν Μοναστηρίῳ φυλακισθέντας.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΠΑΤΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πρῶτος Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἐλασσῶνι. Ἀπὸ τοῦτου ἀρχίζει ἡ Ἐθνικὴ ἀφύπνισις τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος ἐν τῇ Νοτίᾳ Μακεδονίᾳ με κέντρον τὴν Τσαριτσάνην—Κωνσταντινούπολιν. Πολλάκις ἐκινδύνευσεν ἡ ζωὴ του ὑπὸ τῶν Τούρκων οἱ ὅποιοι διεθέλειον ἐν τῷ προσώπῳ τούτου τὸν μεγαλῆτερον τῶν ἔχθρον. Ἐτιμήθη διὰ πλείστον παρασήμων διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς του ἑθνικὰς ὑπηρεσίας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἐλασσῶνι μετὰ τὸν ἀτυχῆ Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ ἔτους 1897. Ἐπ' αὐτοῦ ἤρχισεν ἡ δράσις τῶν Ἑλληνικῶν ἀναρτικῶν σωμάτων ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐλασσῶνος. Ἐκτὸς τῆς Ἐθνικῆς δράσεως εἰργάσθη μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἐγένετο πολῦτιμος συνεργάτης τοῦ Μητροπολίτου Πολυκάρπου, συμβαλὼν μεγάλως εἰς τὴν Ἰδρυσίν σχολείων εἰς τὰ χωρία τῆς Ἐλασσῶνος.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ τελευταῖος Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐλασσῶνος κατὰ τὸ ἔτος 1912. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων ἀδελφῶν κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους τῶν ἐτῶν 1912—1913, ὅσος παραμένων ἐν Ἐλασσῶνι παρέσχε πλείστας ἑθνικὰς ὑπηρεσίας λόγω τῆς ἰδιότητός του πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Βαλκ. πολέμου. Διετέλεσε πρόεδρος ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἄλλοις προσηνεγκῶν πολλὰς ὑπηρεσίας.

β') Πρόξενοι ἐν Ἐλασσῶνι:

- 1) Παπαδόπουλος Κωνσταντῖνος, πρῶτος πρόξενος.
- 2) Ξεφτέρης Ἐλευθέριος.
- 3) Ἐνουάλης Λάμπρος. Βοηθῆσας τὸν Μητροπολίτην Πολύκαρπον εἰς τὴν ἴδρυσιν σχολείων.
- 4) Σουΐδας.
- 5) Χρυσανθόπουλος Λεωνίδας.

γ') Σχολάρχαι:

- 1) Ἀναστασιάδης Ἀθανάσιος, διευθυντῆς τῆς Ἑλλην. Σχολῆς Τσαριτσάνης ἀπὸ τοῦ 1884 — 1909.
- 2) Παπαγιαννάκης Ζήτρος, σχολάρχης καὶ ἱερωμένος, πολλάκις ἀναπληρωτῆς τοῦ Μητροπολίτου.
- 3) Θεμελῆς Φίλιππος, ἐκ Τσαριτσάνης, θεολόγος.
- 4) Σακελλαρόπουλος Πολύκαρπος, ὁ σπουδαιότερος βοηθὸς τοῦ Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος Πολυκάρπου Βαρβάκη ὡς πρωτοσύγγελος αὐτοῦ, καὶ νῦν Μητροπολίτης Βερροίας.
- 5) Φέκας Στέφανος, θεολόγος, ἀποθανὼν ἐν Τσαριτσάνῃ κατὰ τὸ 1913 ὡς σπουδαστῆς τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου.
- 6) Καλογιαννίδης Καλογιάννης.

Ἄπαντες τελειόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, σπουδάσαντες δυνάμει τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου Κωνσταντῖνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

δ') Ἑλληνοδιδάσκαλοι:

- 1) Νικολάου Εὐάγγελος, τελειόφοιτος Γυμνασίου καὶ νῦν δημοδιδάσκαλος.
- 2) Ἰωαννίδης Στέφανος.
- 3) Νικολάου Στέφανος.
- 4) Χατζηγεωργίου Βασίλειος.
- 5) Παλάγκας Βασίλειος.
- 6) Κιούκας Δημήτριος.
- 7) Ζαγλάρης Ἰωάννης, διερμηνεὺς τοῦ ἐν Ἐλασσῶνι Ἑλληνικοῦ Προξενείου καὶ διδάσκαλος τῆς Τουρκικῆς καὶ Γυμναστικῆς.

ε') Καθηγηταί:

- 1) Νουλέλης Θεόφιλος, ἐκ Μιτυλήνης.
  - 2) Φυλακτὸς Ἰωάννης, ἐκ Βελθενδοῦ.
  - 3) Μέλφος Γεώργιος ἐκ Θεσσαλονίκης.
  - 4) Σουμειλίδης Γεώργιος, ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας.
  - 5) Τσούφης Ἀναστάσιος, ἐκ Τσαριτσάνης.
  - 6) Δημ. Παλάγκας.
  - 7) Ἀθ. Νικολάου.
- Ἄπαντες πτυχιῶχοι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου.

στ') Δημοδιδάσκαλοι:

- 1) Χατζηκακίδης Νικόλαος, διδάσκαλος τοῦ Ἀλληλοδιδασκτικοῦ σχολείου.
- 2) Δημάδης Νεοκλῆς, τελειόφοιτος τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης καὶ εἶτα ἰατρὸς διακεκριμένος ἐν Τσαριτσάνῃ.
- 2) Δημάδης Νεοκλῆς, τελειόφοιτος τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης. Πρῶτοι ἐφαρμόσαντες τὸ σύστημα τῶν ἑξαταξίων δημοτικῶν σχολείων.
- 4) Χατζηκουτσέλης Θεόδωρος, ἐκ Τσαριτσάνης.
- 5) Χατζηκακίδης Δημήτριος ἐκ Τσαριτσάνης.
- 6) Καζάκης Δημήτριος ἐκ Τσαριτσάνης.

ΠΟΛΥΚΑΡΤΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΕΡΡΟΙΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ καὶ ἐσπούδασεν ἐν Χάλκῃ. Διηύθυνε τὴν Σχολὴν Τσαριτσάνης κατὰ τὰ ἔτη 1899 — 1903. Ὡς πρωτοσύγγελος τοῦ Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος Βαρβάκη, παρέσχε σπουδαιότατην βοήθειαν εἰς αὐτόν, καὶ εἶτα ἐχειροτονήθη τιτουλάριος ἐπίσκοπος Πέτρας. Τῷ 1910 ἐποποθετήθη ὡς Μητροπολίτης Μογλενῶν. Ἦδη ποιμαίνει τὴν Ἐπαρχίαν Βερροίας.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἐκ τῶν καλῶν ἡγουμένων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Δεμιράδων τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος. Διακρίνεται διὰ τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἥθους καὶ τὴν ἐθνικὴν του δράσιν. Ἡ πατρικὴ καὶ ἀφῶρων διοίκησις του κατέστησε τούτον ἕνα ἐκ τῶν καλλιτέρων ἡγουμένων.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἐγεννήθη ἐν Τσαριτσάνῃ τῷ 1851. Ἐ χρημάτισεν Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐφορίας τῶν Ἐκπαιδευτηρίων ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ μέλος τοῦ Ἐπαρ. Συμβουλίου Ἐλασσῶνος ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Διεκρίθη διὰ τὴν τιμιότητα καὶ τὸ θάρρος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν Χριστιανῶν.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΡΒΑΚΗΣ

Ἐξ Ἀλασσάτων τῆς Σμύρνης. Ἠκολούθησε τὸν ἐκπαιδευτικὸν κλάδον καὶ διετέλεσε διδάσκαλος ἐν Μακεδονίᾳ. Ἐδίδαξεν ἐπὶ σειράν ἐτῶν καὶ διεμόρφωσεν εἰς πραγματικούς Ἑλληνοπαῖδας τούς μαθητάς του. Ἀπέθανεν ἐν Τσαριτσάνῃ τὸ ἔτος 1903.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡ. ΚΟΡΑΚΑΣ

Έγεννήθη έν Μαγούλα της Έλασσώνος. Έσπούδασε τὰ Νομικά. Συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του έν Κών)πόλει εις τήν τουρκικήν γλώσσαν, ήν έξέμαθεν άριστα. Κατά τήν Μακεδονικήν Έπανάστασιν διετέλεσε μέλος της Έπαναστατικής Έπιτροπής Έλασσώνος. Τρίς άντεπροσώπευσε τήν Έπαρχίαν Έλασσώνος έν τή Βουλή των Έλλήνων άπό του 1915. Άπέθανεν τώ 1932 άγαπώμενος και τιμώμενος ύπό πάντων.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Έγεννήθη έν Λιθαδίω της Έπαρχίας Έλασσώνος κατά τώ έτος 1898 ές άρχοντικής οίκογενείας του Λιθαδίου. Μετά τὰς έγκυκλίους του σπουδὰς έσπούδασε τὰ Νομικά έν τώ Έθνικώ και Καποδιστριακώ Πανεπιστημίω Άθηνών. Άνεμίχθη εις τήν πολιτικήν της Έπαρχίας μετά τήν άπελευθέρωσιν της και διετέλεσε βουλευτής αυτής κατά τὰς δύο τελευταίας Βουλευτικές περιόδους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΑΜΟΥΖΗΣ

Έγεννήθη έν Κοκκινόπλω της Έπαρχίας Έλασσώνος κατά τώ έτος 1870. Καταδιωχθείς της οίκογενείας του ύπό των Τούρκων διά τήν έθνικήν της δράσιν κατέφυγεν εις Έλλάδα. Έσπούδασε τήν Ιατρικήν έν τώ Έθνικώ και Καποδιστριακώ Πανεπιστημίω Άθηνών. Άναμιχθείς εις τήν πολιτικήν κίνησιν της Έπαρχίας του έξελέγετο άπό τώ 1915 Βουλευτής Έλασσώνος επί σειράν έτών.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΖΑΚΗΣ

Έγεννήθη έν Τσαριτσάνη και έσπούδασε κατ' άρχας δημοδιδάσκαλος έν τώ Διδασκαλείω Λαρίσης. Λαβών τώ άπολυτήριον του Γυμνασίου ένεγράφη εις τήν Νομικήν Σχολήν του Έθνικου και Καποδιστριακου Πανεπιστημίου Άθηνών, άποκτήσας τώ πτυχίον της νομικής κατά τώ έτος 1915. Πολλάκις άντεπροσώπευσε τήν Έπαρχίαν Έλασσώνος έν τή Βουλή και τή Γερουσία των Έλλήνων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Έκ Καρυάς της Έπαρχίας Έλασσώνος. Διετέλεσε πρόεδρος της Κοινότητας λόγω των προσόντων άτινα τον χαρακτηρίζουν και ειργάσθη διά τήν πρόοδον και ευμερίαν της Κοινότητας και κατώρθωσε νά γίνου έν τή κοινότητι του διάφορα κοινοφελή έργα. Χαίρει μεγάλης έκτιμήσεως παρά τή μικρά κοινωρία της Κοινότητός του διά τώ ένδιαφέρον τώ όποιον δεικνύει διά τήν πρόοδον της Κοινότητος.

- 7) Ζαχίδης Δημήτριος.
- 8) Σάδας Δημήτριος έκ Σαμαρίνης.
- “Απαντες τελειόφοιτοι του Διδασκαλείου Λαρίσης.
- 9) Κάρπος Κωνσταντίνος, τελειόφοιτος Γυμνασίου, σφαγιασθείς έν ταις φυλακαίς Σερβίων κατά τώ 1912, έκ Λειβαδίου.
- 10) Γεωργιάδης Γεώργιος έκ Λειβαδίου.
- 11) Παπαδήμου Ήλιος έκ Βερδικούσης.
- 12) Βλάνδος Χρήστος έκ Βερδικούσης.
- 13) Σούμας Ίωάννης έκ Βερδικούσης.
- 14) Ίωαννίδης Παναγιώτης έκ Βερδικούσης.
- 15) Άμπατζής Βασίλειος έκ Τσαριτσάνης.
- 16) Ψυρόπουλος Στέργιος έκ Δομενίκου.
- 17) Γουλίδης Γ. έκ Δεσκάτης.
- 18) Τσούφης Μιλτιάδης έκ Τσαριτσάνης.
- 19) Άργυρόπουλος Φώτιος έκ Τσαριτσάνης.
- 20) Παπαλεξίου Χρήστος έκ Λυκουδίου.
- 21) Χατζηκακίδης Άθανάσιος έκ Τσαριτσάνης.
- 22) Παπαδημητρίου Γρηγόριος έκ Καρυάς.

ζ') Ίατροί:

- 1) Άστερίου Άθανάσιος έκ Λειβαδίου, ό πρώτος έπιστήμων ίατρος έν Τσαριτσάνη και έιτα έν Σερβίσις, διακριθείς διά τήν λόγω της ισχύος του παρά τοίς Τούρκοις προστασίαν των κατοίκων της έπαρχίας.
- 2) Γκρινάτσος Άθανάσιος έκ Δαδίου της Φωκίδος, άπελαθείς έιτα ύπό των Τούρκων διά τήν ύπερ της Έλλάδος προπαγάνδαν του.
- 3) Γρηγορόπουλος Ίωάννης έκ Λαρίσης.
- 4) Τσαλίκης Ν., πρακτικός ίατρος έν Τσαριτσάνη, έκ Λαρίσης.
- 5) Παλάγκας Νικόλαος έκ Κοκκινόπλου.
- 6) Γεωργιάδης Κωνσταντίνος έκ Λειβαδίου.
- 7) Δημάδης Νεοκλής έκ Τσαριτσάνης, πρώην δημοδιδάσκαλος.
- 8) Κύρος Νικόλαος έκ Τσαριτσάνης.
- 9) Θεμελής Φίλ., πρώην σχολάρχης, έκ Τσαριτσάνης.
- 10) Ναούμ Βασίλειος έκ Τσαριτσάνης.
- 11) Δημάδης Νικόλαος έκ Κοκκινόπλου.
- 12) Χατζούλης Νικόλαος έκ Κοκκινόπλου.
- 13) Δημάδης Δημήτριος έκ Κοκκινόπλου.
- 14) Δημόπουλος Άθανάσιος έκ Λειβαδίου.
- 15) Σακελλαρόπουλος Δημήτριος έκ Λειβαδίου.
- 16) Γιαμούζης Ίωάννης έκ Κοκκινόπλου, τρίς άντιπροσωπείσας τήν έπαρχίαν έν τή Βουλή των Έλλήνων.
- 17) Τσιάτσικας Ν. έκ Ραδοβισίων (Γαλανόβρυσης).
- 18) Μάντζαρης Βασίλειος έκ Βερδικούσης.
- 19) Κουτλής Κωνσταντίνος έκ Βερδικούσης.
- 20) Νικολαΐδης Πέτρος έκ Δομενίκου.
- 21) Παπαχρίστου Δημήτριος έξ Άμουραίου.
- 22) Παπαλεξίου Ίωάννης έκ Τσαριτσάνης.
- 23) Άνδρόνικος Ήλιος έκ Μαγούλης.
- 24) Θεοδώρου Θεόδωρος, όδοντίατρος, έκ Τσαριτσάνης, έν Άθήναις.
- 26) Σακελλαρίδης Κ. έκ Δεσκάτης.
- 25) Ποντίκας Τριαντάφυλλος έκ Δεσκάτης.
- 26) Μαντάρας Δημ., όδοντίατρος, έκ Τσαριτσάνης.

η') Φαρμακοποιί:

- 1) Χατζηχαμπέρης Στέφανος έκ Τσαριτσάνης.
- 2) Παπαλεξίου Άλέξανδρος έκ Τσαριτσάνης.
- 3) Κατσιγιάννης Κωνσταντίνος έξ Έλασσώνος.

- 4) Καζακίδης Νικόλαος ἐξ Ἐλασσῶνος.
- 5) Θεοδώρου Γεώργιος ἐκ Τσαριτσάνης.
- 6) Ἀντώνιος Κουκουθίτης ἐκ Λειβαδίου.

θ') Δικηγόροι:

- 1) Κόρακας Ἀνδρέας ἐκ Μαγούλας, τρίς ἀντιπροσωπεύσας τὴν ἐπαρχίαν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, διακριθεὶς διὰ τὴν μετριοπάθειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Γάλλων ἀπέναντι τῶν πολιτικῶν του ἀντιπάλων.
- 2) Καζάκης Δημήτριος ἐκ Τσαριτσάνης, πρῶην δημοδιδάσκαλος, τρίς ἀντιπροσωπεύσας τὴν ἐπαρχίαν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄπαξ ὡς Γερουσιαστὴς τοῦ Νομοῦ Λαρίσης.
- 3) Ζαχίδης Βασίλειος ἐκ Τσαριτσάνης.
- 4) Παπακυριακοῦ Βασίλειος ἐκ Σέλους.
- 5) Φάκας Εὐγένιος ἐκ Μαγούλας.
- 6) Γεωργιάδης Τιμολέων ἐκ Λειβαδίου, τῶς Βουλευτῆς Ἐλασσῶνος.
- 7) Σίμος Ἥλιος, ἐκ Τσαριτσάνης.
- 8) Κυριακὸς Ἰωάννης ἐξ Ἐλασσῶνος.
- 9) Ἀργυρόπουλος Φώτιος ἐκ Δριανόβου.
- 10) Πέτσας Ὁρέστης ἐκ Τσαριτσάνης.

ι') Πρόκριτοι τῆς ἐπαρχίας μετασχόντες τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τῶν Δημογεροντιῶν καὶ Κοινοτήτων:

- 1) Ἀλεξανδρῆς Ἥλιος ἐκ Μαγούλας.
  - 2) Θεοδώρου Στέφανος ἐκ Τσαριτσάνης.
  - 3) Γκουτζαμάνης Δημήτριος ἐκ Λειβαδίου.
  - 4) Δημ. Φόρης ἐκ Δομενίου.
  - 5) Οἰκονόμου Κυριακὸς ἐκ Καρυᾶς.
  - 6) Κικίμης Νικόλαος ἐκ Καρυᾶς.
  - 7) Ρόκος Ι. ἐκ Καρυᾶς.
  - 8) Κόρακας Χρ. ἐκ Μαγούλας.
  - 9) Χατζηχαμπέρης Θεόδωρος ἐκ Τσαριτσάνης.
  - 10) Ζάχου Ἀλέξιος.
  - 11) Ζαχίδης Γ.
  - 12) Καλδρυμίδης Ἄρ.
  - 13) Καλδρυμίδης Στέφ.
  - 14) Τσοῦφης Εὐθ.
- καὶ πλείστοι ἄλλοι, ὧν τὰ ὀνόματα διαφεύγουν τὴν μνήμην ἡμῶν.

ια') Βουλευταί:

- 1) Γιαμούζης Ἰωάννης Κ'. 1917, Δ'. Ἐθν. 1923.
- 2) Καζάκης Δημ. ΚΘ'. 1915, Γ'. Ἐθ. 1920, Α'. 1926.
- 3) Κόρακας Ἀνδρ. Γ'. 1915, Δ'. 1923, Α'. 1926.
- 4) Γεωργιάδης Τιμολέων Ε'. Ἐθν. 1935.

ιβ') Γερουσιασταί:

- 1) Καζάκης Δημήτριος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΟΥΡΤΖΟΥΒΑΛΙΩΤΗΣ

Ἐγενήθη ἐν Τσαριτσάνῃ τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος τὸ ἔτος 1856. Διετέλεσε σωματοφύλαξ τῶν ἀρχιερέων Ἐλασσῶνος. Εἰργάσθη ὡς ὀλίγοι διὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα καὶ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων τοῦ ἔτους 1912 ὡς ὀδηγὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Σαρανταπόρου παρασχὼν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸν προελαύνοντα νικηφόρον ἑλληνικὸν στρατόν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

Ἐγενήθη ἐν Παλαιοκάστρῳ τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος. Μετέσχε τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀλύμπου κατὰ τὸ 1878 ὑπὸ τὸν ἐκ Βερδικούσης Τσόγκαν, τὸν ἐκ Καρυᾶς Τζαχείαν καὶ Λεωνίδα Χατζημήτρον ἐκ Πραιτωρίου. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας συνελήφθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Σινώπην. Μετὰ πενταετὴ ἔξορίαν καὶ φυλάκισιν ἐπανήλθεν εἰς Θεσσαλίαν, ἐνθα ζῆ εἰσέτι ἀκαμιάτατος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΙΔΗΣ

Ἐγενήθη ἐν Τσαριτσάνῃ τῷ 1860. Ἐσπούδασεν ἐν Τσαριτσάνῃ καὶ Θεσσαλονίκῃ. Ἐξήσκησε τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν Τσαριτσάνην. Ἠγήθη τῆς ἐπαναστατικῆς κινήσεως κατὰ τὸ 1878 ἐν Τσαριτσάνῃ μετὰ πολλῶν ἄλλων συγχωριανῶν του. Ἐλαβε μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἐπαναστατῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 1893.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΠΙΛΑΣ

Ἐγενήθη ἐν Τσαριτσάνῃ καὶ καταγεγνηται ἐκ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Λαζαίων. Μετέσχε τῆς κατὰ τὸ 1878 ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀλύμπου. Ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς Συρίαν. Διασωθεὶς ἐπανήλθε μετὰ τριετίαν τῇ βοήθειᾳ ὁμογ. τῆς Μ. Ἀσίας. Συνέγραψεν αὐτοβιογραφίαν ἀξίαν ἀναγνώσεως ὑπὸ παντὸς Ἑλλήνος ἐπιθυμοῦντος νὰ λάβῃ εἰκόνα τῆς καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τουρκοκρατίας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ

Ἐγενήθη ἐν Γρανίτσᾳ τῆς Ἀκαρνανίας κατὰ τὸ ἔτος 1875. Ἐσπούδασε εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον τὰ Νομικά. Κατὰ τὸ ἔτος 1921 διορίσθη πρῶτος Εἰρηνοδίκης Ἐλασσῶνος ἀφῆσας ἀρίστην ἐντύπωσιν ἐκ τῆς δικαστικῆς του δράσεως εἰς Ἐλασσῶνα. Νῦν Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν εἰς τὸ ἐφετεῖον Θεσσαλονίκης, ἐκτιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος παρ' ὅλου τοῦ δικαστικοῦ κλάδου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΛΑΓΚΑΣ

Έγεννήθη έν Κοκκινόπλῳ. Έσπούδασε τήν Ιατρικήν καί ειργάσθη ὡς Ιατρός έν Τσαρισάνῃ ἀπό τοῦ ἔτους 1895. Μετέβη τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Ὀλύμπου κατά τόν Μακεδονικόν Ἀγῶνα. Συλληφθεὶς κατά τὸ 1909 ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ τὴν ἔθνικὴν δράσιν ἐφυλακίσθη έν ταῖς φυλακαῖς Μοναστηρίου. Κλονισθεὶς σοβαρῶς τῆς ὑγείας του ἐκ τῶν σωματ. καί ἠθικῶν κακουχιῶν ἀπέθανε τὸ ἔτος 1932.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΕΦ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Έκ Τσαρισάνης τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους του σπουδᾶς, ἐσπούδασεν Ὀδοντίατρος, εἰδικῶς ἐκπαίδευθεὶς έν Παρισίοις εἰς τὴν ὀρθodontικήν. Διετέλεσεν ἐπιμελητῆς τοῦ Ὀδοντιατρικοῦ Σχολείου τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ μίαν τετραετίαν, (Αὐγουστ. 1922—Ὀκτώθρ. 1926). Εἶτα δὲ ἐπὶ μίαν τριετίαν διευθ. τοῦ τμήματος τῆς ὀδοντικής προσθετικής (Νοέμ. 1926-Νοέμ. 1929).

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΗΜΑΔΗΣ

Έγεννήθη έν τῷ χωρίῳ Κοκκινόπλῳ τῆς Ἐπαρχ. Ἐλασσῶνος τὸ 1865. Έσπούδασε τήν Ιατρικήν εἰς τὸ έν Ἀθήναις Ἐθνικόν Πανεπιστήμιον καί ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ ἐπιτυχῶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, ἀπολαύων τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν συμπατριωτῶν του. Συνεζεύχθη τὴν θυγατέρα τοῦ πρώτου προξένου τῆς Ἑλλάδος έν Ἐλασσῶνι Παπαδοπούλου. Εἰργάσθη ποικιλοτρόπως ὑπὲρ τῶν Ἑλλήν. ιδεωδῶν.

ΚΙΜΩΝ ΑΘ. ΑΣΤΕΡΙΟΥΡΗΣ

Έγεννήθη έν Λεϊθαδίῳ τῆς Ἐλασσῶνος. Ὁ πάππυς του κατά τὸ 1821 ἐφρόντισε διὰ τὴν ταφήν τοῦ κατατομηθέντος Μητροπολίτου Θεσ/νίκης. Ὁ πατήρ του ὑπεστήριξε πάντα, ὅστις δι' ἔθνικούς σκοπούς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεδιώκετο, ἐκμεταλλεῦμά. ἦν εἰχεν ἰσχύν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος του καί τῆς γνώσεως τῆς τουρκ. γλώσσης. Ἀντεπροσώπησε τὴν Ἐπαρχίαν του έν τῇ Βουλῇ τὸ 1916. Ἀπέθανε τῷ 1930.

ΝΕΟΚΛΗΣ ΔΗΜΑΔΗΣ

Έγεννήθη έν Τσαρισάνῃ ἐκ γονέων πτωχῶν. Έσπούδασε κατ' ἀρχάς δημοδιδάσκαλος έν τῷ Διδασκαλείῳ Θεσσαλονίκης. Ὑπηρέτησεν ὡς δημοδιδάσκαλος ἐπὶ 4 ἔτη, εἶτα μεταβᾶς εἰς Ἀθήνας ἐσπούδασε τήν Ιατρικήν ἐνῶ συγχρόνως εἰργάζετο εἰς τὰ Ἐκπαιδ. Πειραιῶς. Διεκρίθη καί ὡς δημοδιδάσκαλος καί ὡς Ιατρός καί ὡς ἔφορος τῶν Ἐκπαιδευτ. Ἀπέθανε τὸ ἔτος 1903 εἰς ἡλικίαν 49 ἐτῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΑΟΥΜ

Έγεννήθη έν Τσαρισάνῃ. Εἰργάσθη ὡς Ιατρός καί ἔφορος τῶν Ἐκπαιδευτηρίων Τσαρισάνης. Διετέλεσε μέλος τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς κατά τόν Μακεδονικόν ἀγῶνα. Κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Γάλλων τοῦ ἔτους 1917 συλληφθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Μυτιλήνην μετ' ἄλλων ἐπτά συμπatriωτῶν του. Ὡς ἐκ τῶν κακουχιῶν τῆς ἐξορίας ταύτης ἐκλονίσθη ἡ ὑγεία του καί ἀπέθανε νεώτατος κατά τὸ ἔτος 1931.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΤΖΗΚΑΚΙΔΗΣ

Έγεννήθη εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου Οἰκονόμου Τσαρισάνην. Έσπούδασεν εἰς τὸ ἀρτίως λειτουργοῦν Ἑλληνικόν Σχολεῖον Τσαρισάνης καί διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς τῶν καλλίστων διδασκάλων τῶν ὑποδοῦλων ἀδελφῶν έν Τσαρισάνῃ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του διετέλεσε Δήμαρχος Τσαρισάνης παρασχῶν πλείστας ὑπηρεσ. εἰς τοὺς συνδημότας του. Ἀπέθανε τὸ ἔτος 1912.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΧΙΑΣ

Έκ Τσαρισάνης γεννηθεὶς τῷ 1852. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας διετέλεσε, λόγω τοῦ κύρους του, Δημογέραν καί εἰργάσθη πατριωτικώτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος οἱ ἀμφοτεροι τοῦ ἐξέλεξαν τοῦτον Δήμαρχον Τσαρισάνης καί πολλὰκις Σχολικόν Ἐφόρον. Ἐξυπηρέτησε ποικιλοτρόπως τὰ συμφ. τῆς πατρίδος του. Ἀπέθανε τὸ 1908.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΓΛΑΡΗΣ

Έγεννήθη έν Ἀλασσάτοις τῆς Σμύρνης κατά τὸ 1883. Τῷ 1904 προσελήφθη γραμ. τῆς Μητροπόλ. Ἐλασσῶνος, διορισθεὶς συγχρόνως διδάσκ. έν τῷ ἡμιγυμν. Τσαρισάνης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς ὁποίας εἰσήγαγε τὸν ἀθλητισμόν. Διετέλεσε διερμηνεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἐλασσῶνος σπουδαίως βοηθήσας τὸν Πρόξενον. Κατὰ τὸ 1912 προσελήφθη ὡς διερμηνεὺς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Έγεννήθη έν Κρήτῃ κατά τὸ ἔτος 1882. Μετέβη έν τῶν πρώτων τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καί ἐπέδειξεν ἀρίστην διαγωγήν συντελέσας κατά πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν του, καί εἶτα προσελήφθη ὡς κλητήρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἐλασσῶνος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1904-1922 σπουδαίως βοηθήσας τὸ ἔργον τοῦ προξένου διὰ τῆς προσηλώσεώς του εἰς τὸ καθῆκον καί τῆς ἀνδροπεποιῆς ἐμφανισεώς του.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΤΟΠΙΑ
ΕΛΑΣΣΩΝ:
Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΠΙΤΑΡΗΣΙΟΥ

ΜΙΛΙΤΙΑΔΗΣ ΕΥΘ. ΤΣΟΥΦΗΣ

Έγεννήθη εν Τσαριτσάνη τῷ 1890. Συναπλήρωσε τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ Γυμνασίῳ Λαρίσης. Ὑπηρετήσεν ὡς δημοδιδάσκαλος ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐλασσῶνος. Καταδιωχθεὶς κατὰ τὴν ἀπόδοον τῶν Γάλλων καὶ φυλακισθεὶς πολλάκις διὰ τὰ φρονήματά του ἀπέθανεν ἐκ τῶν κακουχιῶν κατὰ τὸ 1918 τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς συμπαράστροφας εἰς τὸν θάνατον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς του.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΡ. ΚΟΡΑΚΑΣ

Έγεννήθη ἐν Μαγούλα τῆς Ἐλασσῶνος. Ὑπηρετήσεν ὡς διδάσκαλος ἐπὶ ὀκταετίαν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἐξουλακισθεὶς ὡς συνεργάτης τῶν ἐκ Τσαριτσάνης φυλακισθέντων πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος. Διετέλεσε μετὰ τὸ ἔτος 1912 Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἐλασσῶνος ἐπὶ ὀκταετίαν, ἀφήσας καταφανῆ σημεῖα τῆς δράσεώς του. Ἀπέθανεν ἐν Ἐλασσῶνι νεώτατος κατὰ τὸ 1933.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΧΑΤΖΗΖΩΓΙΔΗΣ

Έγεννήθη τὸ ἔτος 1860 εἰς Λιθάδιον τοῦ Ὀλύμπου. Ἀφοῦ διήκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς διάφορα σχολεῖα, ἐσπούδασε τὴν φιλολογίαν εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις Πανεπιστήμιον. Ὑπηρετήσεν ὡς καθηγητὴς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς τὸ Γυμνάσιον Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ Διδασκαλεῖον Λαρίσης καὶ διετέλεσε Γυμνασιάρχης εἰς τὸ ἐν Βόλῳ Γυμνάσιον. Ἀπέθανεν εἰς Θεσ/νίκην τὸ 1899.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη καὶ ἐσπούδασεν ἐν τοῖς Ἐκπαιδευτηρίοις αὐτῆς. Κατάρθωσε νὰ λάβῃ μεγάλην μόρφωσιν ἐγκυκλοπαιδικήν. Διετέλεσε γραμματεὺς τῆς Ἐφορίας καὶ διεκρίθη διὰ τὴν τιμότητα μεθ' ἧς διεχειρίσθη τὴν μεγάλην περιουσίαν τῶν Ἐκπαιδευτηρίων Τσαριτσάνης καὶ τὴν σφοδρὰν ἀγάπην πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, ἅτινα ἐφρόντισε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας μαθητὰς.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΤΣΟΥΦΗΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος τὸ ἔτος 1854 ἐκ γονέων ἀνηκόντων εἰς ἀρματωλικὴν οἰκογένειαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Νανός. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ ἔτους 1878 μετέσχε τῆς ὑπὸ τὸν Κ. Χατζηκακίδη ἐπαναστατικῆς κινήσεως. Ἐργάσθη ἀφανῶς ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος του καὶ οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς. Ἀπέθανε τὸ ἔτος 1918, εἰς ἡλικίαν 64 ἐτῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ἐκ Σερβίων τῆς Μακεδονίας, γεννηθεὶς τὸ ἔτος 1867. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἐγκατεστάθη εἰς Ἐλασσῶνα ἔνθα ἐπέδθη εἰς τὸ ἐμπόριον μετ' ἐπιτυχίας. Ἡ ἐν Ἐλασσῶνι οἰκία του κατέστη τὸ κέντρον τῶν ἐν Ἐλασσῶνι Ἑλλήνων προξένων μεθ' ὧν συνεργάζετο, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του. Ἀγαπώμενος καὶ ἐκτιμώμενος διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα του ἐκδουλεύσεις ἐξακολουθῶν ἐργαζόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΚΟΥΤΣΕΛΗΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὸ Διδασκαλεῖον Λαρίσης. Διηύθυνε τὸ Δημ. Σχολεῖον Τσαριτσάνης ἐπὶ 20 ἔτη. Κατὰ τὸν Μακεδ. ἀγῶνα διετέλεσε τὸ σπουδαιότερον μέλος τῆς Ἐπαναστ. Ἐπιτροπῆς τῆς περιφερ. Ὀλύμπου. Κατὰ τὴν ἀπόδοον τῶν Γάλλων συλληφθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Μυτιλήνην. Προσβληθεὶς ὑπὸ σοβαρὰς νόσου λόγω τῶν κακουχιῶν ἀπέθανε μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπάνοδον.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΙΔΗΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη τῷ 1883. Ἐσπούδασεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ σχολεῖῳ αὐτῆς. Διετέλεσε διδάσκαλος εἰς πολλὰ μέρη τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 1900 σπουδασίας συνδραμῶν τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἰππερίας. Διετέλεσε Δημογέρον ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη Πρόεδρος τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Πρόνοιας Τσαριτσάνης. Ἀπέθανε κατὰ τὸ 1937.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος καὶ ἐσπούδασεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης ὡς πρόφικος τοῦ κληροδοτηματος τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου. Διηύθυνε τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν τῆς Τσαριτσάνης ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς καὶ τῆς Δεσκάτης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1884 μέχρι τοῦ ἔτους 1909, ὅτε ἀπέθανε. Κάτοχος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐλάμπρυνε τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐορτὰς ὡς Ἱεροψάλτης.

ΑΛΕΞΙΟΣ Α. ΖΑΧΟΣ

Έγεννήθη ἐν Τσαριτσάνη. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ. Διετέλεσε ταμίας τῆς Ἐφορίας τῶν ἐκπαιδευτ. Τσαριτσάνης μέχρι τοῦ 1917 καὶ τοῦ ταμείου Ἐκπαιδευτ. Προνοίας ἀπὸ τοῦ 1923 μέχρι τοῦ 1925 ὅποτε ἀπέθανεν ἀφηνιδίως προσβληθεὶς ὑπὸ κεραινοβόλου συμφορήσεως. Θεωρεῖται ὁ σπουδαιότερος τῶν διατελεσάντων ταμίων τῆς ἐφορίας ὡς συντέλεσας εἰς τὴν οἶκον ἀνθρώπων τῶν Ἐκπαιδευτηρίων.